

Hořčice bílá – výsledky pokusů 2013 až 2016

Jednou z tradičních olejnin českého zemědělství je hořčice bílá. Domácí šlechtění odrůd určených k produkci semene má dlouhou tradici a dosáhlo velmi vysoké úrovně. První registrovanou odrůdou byla vynikající Přerovská bílá, kterou v roce 1982 nahradila dodnes pěstovaná odrůda Zlata. Později byly registrovány další odrůdy.

Plocha hořčice klesla

Ze zahraničních odrůd z Německa, Rakouska a Polska, které byly v pokusech pro zkoušení užitné hodnoty odrůd zařazeny, žádná nedosáhla výnosové úrovně domácích odrůd. Na základě těchto výsledků lze naše domácí odrůdy považovat velmi pravděpodobně za nejvýkonnější v evropském sortimentu. Tato skutečnost pravděpodobně nemá obdobu u žádné jiné plodiny.

Součástí registračního řízení s odrůdami hořčice bílé jsou každoročně zakládány pokusy, které jsou pravidelným zdrojem informací o vlastnostech odrůd. Získané výsledky jsou každoročně publikovány a jsou k dispozici pěstitelům i zpracovatelům.

Významné hospodářské vlastnosti registrovaných odrůd, výsledky z let 2013–2016

Kategorie odrůd	Průměr (t/ha)	hlavní					
		Agent	Andromeda	Zlata	Veronika	Polarka	Severka
Rok registrace		2015	2012	1982	2000	2006	2003
Výnos semene (%)	2,54	107	104	98	98	97	97
Agromorfní charakteristika							
Zralost (dny od Zlaty)		0	0	130	0	0	0
Délka rostlin (cm)		156	160	163	163	160	158
Poléhání (9–1)		4,9	5,2	5,6	5,2	6,2	6,0
HTS (g)		7,68	7,53	7,24	7,27	7,81	7,23
Kvalita semene v sušině							
Obsah oleje (%) 2013–2015		29,2	29,1	29,2	29,2	29,4	30,3
Podíl šedých a jinak zbarvených semen (%)		3,7	4,9	5,3	3,8	4,4	3,5

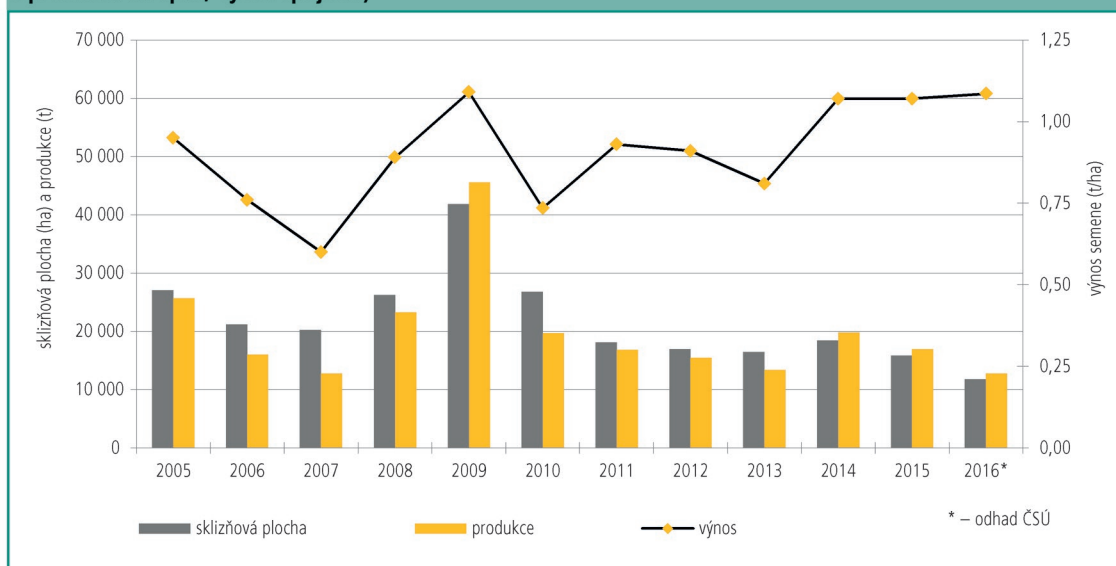
Vysvětlivky: 9 = nejlepší hodnota, příznivá vlastnost, 1 = nejhorší hodnota, nevýhovující vlastnost

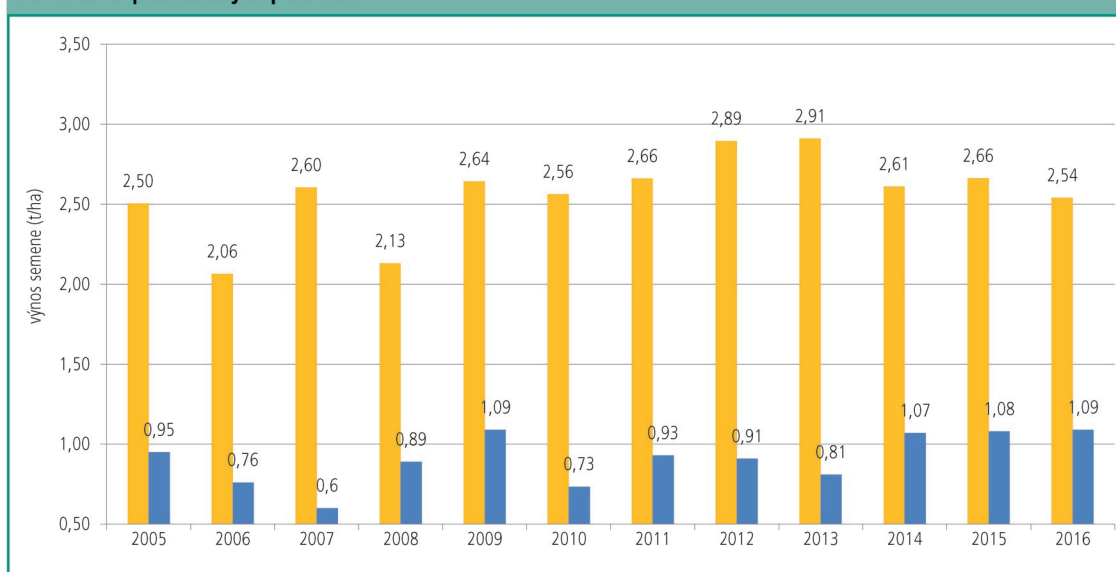
Pěstování hořčice na běžných plochách v posledních dvou letech prochází útlumem
Foto Petr Zehnálek

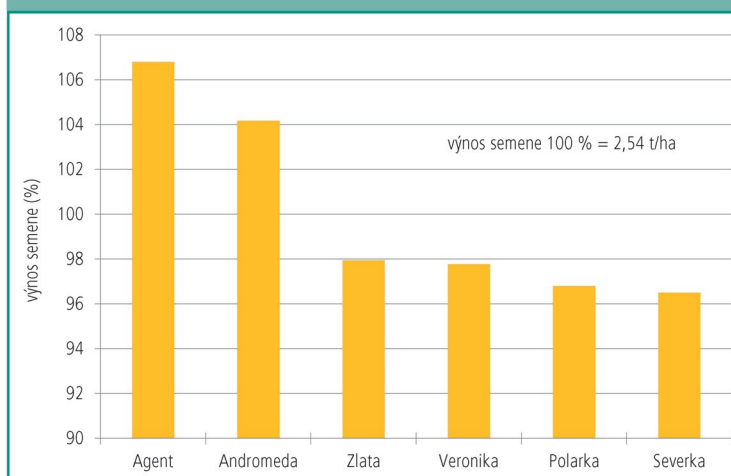
Graf 1 – Hořčice bílá 2005–2016 vývoj ploch, produkce a výnosů, (pozn.: kombinovaný graf – plocha a produkce sloupce, výnos spojnice)

Graf 2 – Hořčice bílá – zkoušení registrovaných odrůd – vývoj průměrného výnosu 2005–2016 v pokusech ÚKZÚZ a na pěstitelských plochách

Graf 3 – Hořčice bílá – zkoušení registrovaných odrůd – průměr 2013–2016 ÚKZÚZ

Pěstování hořčice na běžných plochách v posledních letech dvou letých prochází útlumem. Z nevelkého rozsahu pěstování necelých 16 tis. ha v roce 2015 plocha dále klesla na necelých 12 tis. ha v roce loňském, což je za dlouhé období nejmenší rozsah pěstování. Největší podíl na pěstitelských plochách zaujímá množení. Domácí odrůdy byly množeny v roce 2015 na ploše 2340 hektarů a zahraniční ze společného katalogu na 6744 hektarech.

Rok 2016 byl pro hořčici příznivý

Rok 2016 byl pro zkoušení hořčice poměrně příznivý. Pouze na někte-

rých lokalitách byl růst hořčice postižen průsádkou během vegetace. Průměrný výnos se mírně snížil z 2,66 t/ha na 2,54 t/ha.

Nejvýnosnějšími ze zkoušeného sortimentu jsou nejnověji registrované odrůdy Agent a Andromeda. Výkonnost ostatních odrůd je velmi vyrovnaná. V dalších hospodářských vlastnostech nejsou mezi odrůdami výrazné rozdíly, pouze je patrná nižší délka rostlin u odrůd Agent a Severka, a menší odolnost proti poléhání u odrůdy Agent.

Požadavky na kvalitu semene pro konzervářské zpracování, tedy výrobu stolních hořčic, všechny odrůdy splňují. Obsah oleje vyhovuje. Dalším významným parametrem pro konzervářské zpracování je co nejvyšší obsah šedých či jinak zbarvených semen.

V roce 2016 se oproti roku 2015, který byl z tohoto hlediska velmi příznivý (suché počasí během zrání vedlo k obsahu pod 2 %), obsah těchto semen se zvýšil až na 5–7 %. Ve víceletém průměru se u odrůd obsah pohybuje kolem 4 % s výjimkou odrůdy Zlata, u které přesahuje 5 %. Obecnou zásadou je, aby se předcházelo vyššímu výskytu šedých a jinak zbarvených semen, směřovat pěstování hořčic pro konzervářské účely do suchých a teplejších oblastí.

Závěr

O odrůdách hořčice bílé, ale také i dalších olejnin bude možné získat další informace v novém vydání publikace Seznam doporučených odrůd řepky olejky a Přehled odrůd hořčice bílé, máku setého, lnu olejného a kmínu kořeného. Vydání této publikace se předpokládá pravděpodobně v březnu tohoto roku. *

Ing. Petr Zehnálek,
Ústřední kontrolní a zkušební ústav
zemědělský Hradec nad Svitavou